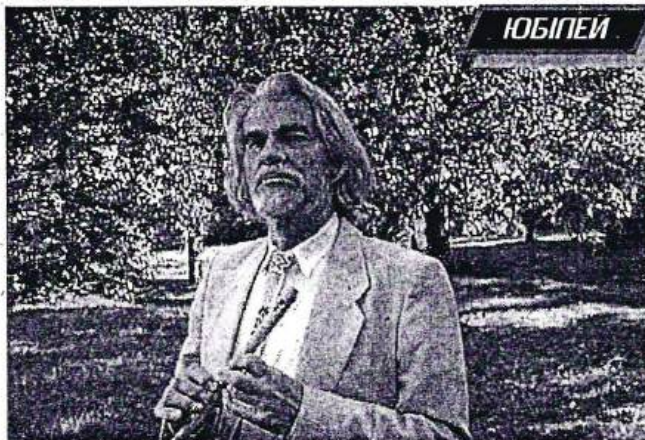

Сустрэкаюцца ў жыцці цудоўныя людзі, ад іх ідуць вялікая сардэчная цеплыня, душэўная дабрыня. Сярод іх — вядомы гродзенскі кампазітар, былы кіраўнік дзіцячага ўзорнага ансамбля «Гарадзенскія дударыкі» Яўген Канстанцінавіч Петрашэвіч. Прыхільнікі яго таленту называюць мастака чалавекам вялікага ўлюбёнага сэрца. Як слушна заўважыў хтосьці з сяброў кампазітара, маўляў, яму мала проста дыхаць, ён выдыхае паветра разам з песняй. І песня стала сэнсам

ЮБІЛЕЙ

Дыхае песняй

яго жыцця і яго самога.

Нарадзіўся гэты дасціпны і таленавіты майстра ў песеннай вёсцы Падбараны на Магілёўшчыне, дзе любяць іскрысты жарт, спевы і танцы. З ранняга маленства хлопчыка захапляла народная песня. Маці Вольга Васільеўна валодала цудоўным голасам, бацька добра іграў на гармоніку. Аднавяскоўцы захапляліся спевамі яго маці, некаторыя нават плакалі.

Ён рос у шчырай інтэлігентнай сям'і, глыбока ўлюбёнай у народную песню і музыку. Іх чароўныя гукі запалі ў душу з калыскі. Іншага лёсу юнак і не мог выбраць, ён звязаў яго з музыкай. Неўзабаве здольны хлопец паступае ў Гродзенскую музычную школу. Пасля яе паспяховага заканчэння вучыцца ў Мінскім музычным вучылішчы па спецыяльнасцях «Баян» і «дырыжыраванне». Пасля вяртання ў Гродна яго цалкам паглынае актыўная творчая і педагогічная дзейнасць. Музыкант і кампазітар вярнуўся да сваіх былых вытокаў. На працягу 18 гадоў дзеліцца сваім талентам і ведамі з моладдзю ў музычнай школе, дзе некалі сам вучыўся. Ён выкладае баян і кампазіцыю, адкрывае клас цымбалаў, арганізуе інструментальны квінтэт, з якім пасляхова выступае ў Мінску і Беластоку. Сваё сапраўднае творчае прызначэнне Яўген Петрашэвіч адчувае, калі кіруе на працягу пяці гадоў аркестравай групай народнага ансамбля песні і танца «Нёман». Не ў меншай меры спадабалася яму праца з аркестравай групай народнага ансамбля танца «Вянок». Ён ахвяраваў ёй таксама пяць творчых гадоў. Поўны сіл і душэўнай энергіі ў гэтыя гады кампазітар піша на высокім

радах былога Савецкага Саюза, нават на прэстыжнай сцэне Крамлёўскага Палаца з'ездаў у Маскве.

Гэты рытуальны, глыбока лірычны карагод, як шчыра хвала хлебу, багатаму ўраджаю, руплівым рукам хлебадараў, з вялікай прыемнасцю пабачылі нядарна ў горадзе Ваўкавыску на свяце «Дажынкі-2004». Акрылены поспехам у 1987 годзе Яўген Петрашэвіч дабіваецца спаўнення сваёй заповітнай мары — ён стварае вядомы дзіцячы фальклорны ансамбль «Гарадзенскія дударыкі». Гэты ансамбль з народна-песеннымі вытокамі заўважылі і палюбілі. У 1993 годзе творчаму калектыву надаецца высокае званне ўзорнага. Геаграфія яго дзейнасці шырокая: зараз яго ведаюць, душэўна прымаюць не толькі ў родных сценах, але ў Літве, Польшчы, Францыі, Нарвегіі. Больш чым паўстагоддзя творца самаахварна аддае сябе любімай працы. Ён напісаны сотні шчырых песень і вершаў, лірычных і гумарыстычных. У яго творах пранікнёна, задушэўна ўслаўляецца родная, мілая Беларусь, малая і вялікая, непаўторная прыгажосць яе прыроды, рупны гаспадар нашай Бацькаўшчыны — просты чалавек з вясёлым, адкрытым, як і ў самога творцы, характарам. У актыўнага кампазітара прыймаўся кладзецца і тое, што ён адметна выяўляе сваю індывідуальнасць і ў скульптурных формах. Яўген Петрашэвіч дзіўна стварае з каранёў і галінак арыгінальныя вырабы, якія шчодро дорыць сваім сябрам і знаёмым. Ён устаноўлены каля Гудзевіцкага краязнаўчага музея памятны чароўны валун. Таленавіты майстар падараваў грамадзянам дацкага горада Колінга сваю скульптуру «Вікін». Яўген Петрашэвіч заўсёды

лорнымі вытокамі, валодае ярка выражаным нацыянальным каларытам. Многія песні ён стварае на ўласныя словы. Яктворца ён вельмі даражыць «мілай беларускай гамонкай», народнымі і нацыянальнымі рытмамі. Піша кампазітар музыку ахвотна і на словы мясцовых аўтараў. Так натхнёна спявае жаночая група ансамбля «Нёман» задушэўную «Бярозаньку» на тэкст гродзенскай паэтэсы Дануты Бічэль. Напісана яна даўно, яшчэ ў 1977 годзе, але даспадобы нам і сёння. Дарэчы, у кампазітара ў актыве ёсць нямала ўдалых песень, прысвечаных гарадам і памятным месцам. Асабліва хвалююць нас такія, як «Замак Мірскі», «Навагрудскі замак», «Варшава — сталіца над Віслай», «Берасцейшчына», «Зальвянка», «Орля», «Люблю горад мой» (пра Масты) і многія іншыя.

Шчырую сыноўнюю любоў да Беларусі пранікнёна, задушэўна перадае Яўген Канстанцінавіч ў надзеленых лірычнай сілай паэтычных радках:

Мой родны край,
Апеты салаўі,
Прымі паклон,
Што стрэў мяне, як сына.
Мне ў навіну з табой
кожная спатканне,
Пражытая з табой
кожная хвіліна.

У кампазітара Яўгена Петрашэвіча зайздросны чалавек і творчы лёс. Ён жыве з поўнай аддачай сіл, таму і вылядае молада і прыгожа са шчырай усмешкай на твары. Пад крылом гэтага мастака і чалавека з яго благаслаўлення выраслі такія вядомыя кампазітары, як Віктар Войцік, Леанід Захлепуны і шэраг музыкантаў: Уладзімір Навасадаў, Барыс Фадзін, Сяргей Міхальчук.

Яўген Канстанцінавіч Петрашэвіч сустрэкае сваё 75-годдзе на высокім творчым уздыме. За сваю плённую творчую

Іван АДАМОВІЧ

Залатыя каласы

Яўгену Петрашэвічу

У дзяўчыны дзве касы —
Залатыя валасы.
Ззяе спрытненькі сярпчак,
З каласоў на ёй вяночак.
Шле паклоны ніве, сонцу,
Прынямонскае старонцы.
Бавіў час я там не раз
І аб гэтым пойдзе сказ.

Дзядзька — нівы гаспадар,
Меў вялікі Божы дар.
Нібы ў казцы, з той нагоды
Адбываюцца прыгоды.
Жнейкі сталі поле жаці:
— Што за цуды?

Не ўстаяц.

Раздаюцца галасы:
— Залатыя каласы!

І такую маюць моц!
Зачароўваюць —

лепш збоч.

Хто калосся дакранеца,
Той чамусьці засмяецца.
Всялобці не суняць,
Бо ўсім хочацца спяваць.
Сама песня зазвінела,
Бы на крылах, паляцела.

Маладыя запяюць
Жнейкам сілы прыдаюць.
Песня сэрдачка кранае
І над ніваю лунае:
— Ой, поле маё,
Поле каласістае.
Славім песняй мы
Долю прамяністую.

Незвычайнае красы
Урадзілі каласы.
Урадзілі ўсім на дзіва!
— Хто ж засеў гэту ніву?
— Дзядзька браў сваю
сявеньку
Ды і сеяў памаленьку.
Весела так паглядаў
Ды на дудачцы іграў.

— Што тут думаць і гадаць?
Усе яго павінны знаць.
Мае кожны прызначэнне —
Гэты сейбіт —

дзядзька Жэня.

Ураджай на полі родзіць
І завуць так у народзе,
Што засеў ён паволі —
Петрашэвічава поле.

Адшумелі ўжо гады,
Шмат адбеглася вады.
І сказаць яшчэ вам трэба —
Ураджай тут глеба.
А на ніве б'юць крыніцы,
П'юць ваду з іх маладзіцы.
Каштавалі водар гэты
Знакамітыя паэты.

А анёлы з паднябесся
Светлым ранкам

П

Пя
пало
лета
слав
Ада
ку, І,
і адр
ных
паэ
грам
нук
Рам
ўжо
Пат
хал
цы
ны
ка,
неў
А
Не
прі
неі
поі
Ва
жа
віч
тэ
по
па
га
ка
та
ін
бе
зе
у
рі
бі
сі
М
іі
н
т
г
в
д
з
І
х

сам, боцка добра прау па гармоніку. Аднавіскоўцы захапляліся спевамі яго маці, некаторыя нават плакалі.

Ён рос у шчырай інтэлігентнай сям'і, глыбока ўлюбенай у народную песню і музыку. Іх чароўныя гукі запалі ў душу з калыскі. Іншага лёсу юнак і не мог выбраць, ён звязаў яго з музыкай. Неўзабаве здольны хлопец паступае ў Гродзенскую музычную школу. Пасля яе паспяховага заканчэння вучыцца ў Мінскім музычным вучылішчы па спецыяльнасцях «баян» і «дырыжыванне». Пасля вяртання ў Гродна яго цалкам паглынае актыўная творчая і педагогічная дзейнасць. Музыкант і кампазітар вярнуўся да сваіх былых вытокаў. На працягу 18 гадоў дзеліцца сваім талентам і ведамі з моладдзю ў музычнай школе, дзе некалі сам вучыўся. Ён выкладае баян і кампазіцыю, адкрывае клас цымбалаў, арганізуе інструментальны квінтэт, з якім паспяхова выступае ў Мінску і Беластоку. Сваё сапраўднае творчае прызнанне Яўген Петрашэвіч адчувае, калі кіруе на працягу пяці гадоў аркестравай групай народнага ансамбля песні і танца «Нёман». Не ў меншай меры спадабалася яму праца з аркестравай групай народнага ансамбля танца «Вянок». Ён ахвораваў ёй таксама пяць творчых гадоў. Поўны сіл і душэўнай энергіі ў гэтыя гады кампазітар піша на высокім дыханні знакамітую вакальна-харэаграфічную кампазіцыю «Залатыя каласы» на словы паэта-песенніка Анатоля Астрэйкі. Талент быў узаемна аддзячаны — яна набывае шырокую вядомасць, выконваецца ў розных кутках роднай Беларусі, суседняй Польшчы, у многіх га-

даўкавыску на сцяжы «дажынкі-2004». Акрылены поспехам у 1987 годзе Яўген Петрашэвіч дабіваецца спяўнення сваёй запаветнай мары — ён стварае вядомы дзіцячы фальклорны ансамбль «Гродзенскія дударыкі». Гэты ансамбль з народна-песеннымі вытокамі заўважылі і палюбілі. У 1993 годзе творчаму калектыву надаецца высокае званне ўзорнага. Геаграфія яго дзейнасці шырокая: зараз яго ведаюць, душэўна прымаюць не толькі ў родных сценах, але ў Літве, Польшчы, Францыі, Нарвегіі. Больш чым паўстагоддзя творца самаахварна аддае сябе любімай працы. Ім напісаны сотні шчырых песень і вершаў, лірычных і гумарыстычных. У яго творах пранікнёна, задушэўна ўслаўляецца родная, мілая Беларусь, маладзёная, непаўторная прыгажосць яе прыроды, рупны гаспадар нашай Бацькаўшчыны — просты чалавек з вясёлым, адкрытым, як і ў самога творцы, характарам. У актыўна кампазітар прыёмальна кладзецца і тое, што ён адметна выяўляе сваю індывідуальнасць і ў скульптурных формах. Яўген Петрашэвіч дзіўна стварае з каранёў і галінак арыгінальныя вырабы, якія шчодро дорыць сваім сябрам і знаёмым. Ім устаноўлены каля Гудзевіцкага краязнаўчага музея памятны чароўны валун. Таленавіты майстар падараваў грамадзянам дацкага горада Колінга сваю скульптуру «Вікінг». Яўген Петрашэвіч заўсёды імкнецца да максімальнага творчага самавыяўлення. Жыццё адлюстроўвае ярка, шматгранна. Ён жадае, каб любы від мастацтва быў цесна, арганічна звязаны з народнымі традыцыямі, каб простыя людзі яго разумелі і любілі. Музыка Яўгена Петрашэвіча пазначана глыбокімі фальк-

стыяе жаночая група ансамбля «Нёман» задушэўную «Бярозаньку» на тэкст гродзенскай паэтэсы Дануты Бічэль. Напісана яна даўно, яшчэ ў 1977 годзе, але даспадобы нам і сёння. Дарэчы, у кампазітар у актыве ёсць нямала ўдалых песень, прысвечаных гарадам і памятным месцам. Асабліва хваляюць нас такія, як «Замак Мірскі», «Навагрудскі замак», «Варшава — сталіца над Віслай», «Берасцейшчына», «Зальвянка», «Орля», «Люблю горад мой» (пра Масты) і многія іншыя.

Шчырую сыноўнюю любоў да Беларусі пранікнёна, задушэўна перадае Яўген Канстанцінавіч ў надзеленых лірычнай сілай паэтычных радках:

Мой родны край,
Апеты салаўямі,
Прымі паклон,
Што стрэў мяне, як сына.
Мне ў навіну з табою
кожнае спатканне,
Пражытая з табою
кожная хвіліна.

У кампазітара Яўгена Петрашэвіча зайздросны чалавечы і творчы лёс. Ён жыве з поўнай аддачай сіл, таму і выглядае молада і прыгожа са шчырай усмешкай на твары. Пад крылом гэтага мастака і чалавека з яго благаславення выраслі такія вядомыя кампазітары, як Віктар Войцік, Леанід Захлеўны і шэраг музыкантаў: Уладзімір Навасадаў, Барыс Фадзін, Сяргей Міхальчук.

Яўген Канстанцінавіч Петрашэвіч сустракае сваё 75-годдзе на высокім творчым уздыме. За сваю плённую творчую працу ён узнагароджаны шматлікімі ганаровымі граматамі, значком «Выдатнік адукацыі». Яго шчыра любяць людзі, якія цэняць талент. Няхай жа ён і далей нясе нам асалоду дакранання да мастацтва.

Міхась ГУБЕРНАТАРАЎ.

І ой чамусьці засмеецца.
Вясёласці не суняць,
Бо ўсім хочацца спяваць.
Сама песня зазвінела,
Бы на крылах, паляцела.

Маладыя запяюць
Жнейкам сілы прыдаюць.
Песня сэрдачка кранае
І над ніваю лунае:
— Ой, поле маё,
Поле каласістае.
Славім песняй мы
Долю прамяністую.

Незвычайнае красы
Урадзілі каласы.
Урадзілі ўсім на дзіва!
— Хто ж засеяў гэту ніву?
— Дзядзька браў сваю
сявёнку
Ды і сеяў памаленьку.
Весела так паглядаў
Ды на дудачцы іграў.

— Што тут думаць і гадаць?
Усе яго павінны знаць.
Мае кожны прызначэнне —
Гэты сейбіт —
дзядзька Жэня.
Ураджай на полі родзіць
І завуць так у народзе,
Што засеяў ён паволі —
Петрашэвічава поле.

Адшумелі ўжо гады,
Шмат адбеглася вады.
І сказаць яшчэ вам трэба —
Урадлівая тут глеба.
А на ніве б'юць крыніцы,
П'юць ваду з іх маладзіцы.
Каштавалі водар гэты
Знакамітыя пазты.

А анёлы з паднябесся
Светлым ранкам
на прадвесні
Шчыраму сяўцу
з паклонам
Неслі зорную карону.
Ды з павагай паглядзі,
Як карону ускладзі:
— Не збаўляй, мой сябар,
ход,
Жыві многа, многа год!

Першая на Беларусі

Сёлета 17 верасня ДУК «Гродзенская абласная навуковая бібліятэка імя Я.Ф. Карскага» будзе адзначаць 170 год з часу заснавання.

Менавіта яна стала першай публічнай бібліятэкай на Беларусі, а значыць, з'яўляецца старэйшай у рэспубліцы. Лёс бібліятэкі непарывуна звязаны з лёсам нашай рэспублікі. Бібліятэка займае актыўную пазіцыю ў грамадскім і культурным жыцці горада і вобласці. За год праводзіцца больш за 200 мерапрыемстваў, якія інфармуюць жыхароў Гродзеншчыны аб значных актуальных падзеях грамадскага жыцця, юбілейных датах, прапагандуюць культуру і спадчыну беларускага народа. Штогод паслугамі бібліятэкі карыстаецца звыш 45 тысяч чытачоў, якім выдаецца больш за 750 тысяч асобнікаў. Універсальны па тэматыцы, унікальны па зместу фонд бібліятэкі налічвае амаль 600 тысяч выданняў, у чытальныя залы выпісваецца штогод каля 500 назваў перыядычных выданняў.

Да юбілею бібліятэкі супрацоўнікамі аддзела краязнаўства арганізавана выстава выданняў «Першая на Беларусі». Нашы наведвальнікі маюць магчымасць пазнаёміцца з энцыклапедыямі, кнігамі, буклетами, матэрыяламі з часопісаў і навуковых зборнікаў, якія раскрываюць цікавую гісторыю бібліятэкі, а таксама з працамі яе супрацоўнікаў, з тымі зменамі, якія адбываюцца ў традыцыйнай бібліятэчнай тэхналогіі. Творчая праца ветэранаў бібліятэкі і маладых спецыялістаў спрыяе захаванню шматгадовай традыцыі бібліятэкі — быць захавальніцай нацыянальнай спадчыны.

Станіслаў МІХАЛЬЧЫК.

К 90-летію Первой мировой войны

«Наша кровь у Сморгони»

Так назваў сваю книгу, вышедшую в частном издательстве, бывший военный, а ныне руководитель сморгонского военно-исторического центра Владимир Лигута. «Солдатам и офицерам русской армии, белорусам, павшим на полях сражений Первой мировой войны, посвящается» — так определил автор назначение своего многолетнего труда.

Здесь собрана обобщающая информация из местного историко-краеведческого музея, Российского государственного военно-исторического архива г. Москвы, российских и зарубежных сайтов и исследовательских центров, книг и изданий, вышедших к 90-летию начала Первой мировой. А в нынешнем году исполнится столько же лет началу сморгонских событий, растянувшихся на долгих 810 дней; в результате чего Сморгонь стала «мертвым городом». Книга богато иллюстрирована фотографиями того военного периода.

Г. АЛЕКСАНДРОВ.